ACADEMICIANUL LIVIU IONESI (1925–2006). 90 DE ANI DE LA NAŞTERE

OVIDIU BÂTĂ

Akademiker Liviu Ionesi (1925–2006). 90 Jahre seit seiner Geburt

(*Zusammenfassung*)*

Liviu Ionesi (geb. am 27. Januar 1925 in Alt Fratautz – gest. am 16. Dezember 2006 in Jassy) war der erste Bukowiner Geologe, der Mitglied der Rumänischen Akademie (am 21. Juli 2003) ernannt wurde. Professor Liviu Ionesi hat geologische Forschungen im äusseren Flysch des zentralen und nördlichen Teils der Ostkarpathen gemacht und dadurch wichtige Beiträge zur Lithostratigraphie, Sedimentologie, Biostratigraphie, Paläonthologie, Tektonik, Geochemie, Mineralogie und geologische Kartierung gebracht. Seit 1968 beschäftigte er sich auch mit den grundlegenden Aspekte und der ökonomischen Geologie des Sarmatiums. Seine fundamentale und praktische Forschungstätigkeit nahm in mehr als 180 Arbeiten eine greifbare Gestalt an. Seine wissenschaftlichen Artikel, geologischen Studien, Arbeiten historisch-geologischen Charakters wurden in rumänischen und ausländischen Fachzeitschriften, sowie in 30 geologischen Berichten veröffentlicht. Er verfasste Bücher, Monographien, Abhandlungen und Synthesen über die Geologie Rumäniens. Er war Universitätsprofessor, Leiter des Lehrstuhls für Geologie und Paläonthologie an der Fakultät für Biologie, Geologie und Geographie der „Al. I. Cuza"-Universität in Jassy und Mitglied mehrerer inländischen wissenschaftlichen und kulturellen Gesellschaften. Durch seinen besonnenen, mässigen und unnachgiebigen Charakter und seine berufliche Kompetenz wurde der Akademiker und Professor Liviu Ionesi zum Vorbild für andere Forscher und zum Symbol der ausdauernden und korrekten Arbeit und Forschung.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Liviu Ionesi, Universitätsprofessor, Doktorvater, Akademiker, Jassy, „Al. I. Cuza"-Universität, fundamentale und praktische Forschungstätigkeit, wissenschaftliche Arbeiten, äusseres Karpathenflysch, Sarmatium.

Învăţământul geologic românesc şi cercetarea geologică a teritoriului României sunt legate, în principal, de cele trei centre universitare clasice, Bucureşti,

* Traducere: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXII**, *2* (45), p. 409–415, Rădăuţi-Bucureşti, 2015

BDD-A32860 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:14 UTC)

Iaşi şi Cluj, în care au activat de-a lungul anilor personalităţi ştiinţifice de renume pe plan regional, naţional şi internaţional.

Proeminentă personalitate ştiinţifică în domeniul geologiei, Liviu Ionesi s-a născut în 27 ianuarie 1925, în Frătăuţii Vechi, judeţul Suceava, în familia învăţătorilor Vasile şi Călina Ionesi, ca cel de al doilea copil, din trei, având o soră mai mare, Oltea, şi alta mai mică, Rodica.

Şcoala primară (cinci clase) a urmat-o în satul natal, între 1931 şi 1936, unde l-a avut ca învăţător pe Silvestru Ţigănaş, un învăţător de excepţie, foarte bine pregătit, corect, sever şi pretenţios atât la învăţătură cât şi în privinţa disciplinei şi comportării în şcoală şi în afara ei.

Studii liceale le-a urmat în Rădăuţi, la Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi”, pe care l-a absolvit în 1944. Dintre profesorii de liceu – unii cu şcoală germană, alţii proveniţi din şcoala românească – care au contribuit la pregătirea şi educaţia viitorului academician, se pare că cea mai mare influenţă au avut-o cei doi profesori de ştiinţe naturale, Ştefan Volcinschi şi Pantelimon Socaciu. Şi datorită lor, încă din clasa a IV-a Liviu Ionesi a dorit să devină geolog. Satul, şcoala generală, liceul şi mentalitatea din Bucovina şi-au pus amprenta asupra personalităţii viitorului academician.

Bacalaureatul l-a susţinut la Turda, familia fiind evacuată, în martie 1944, în Banat. În iunie 1945 s-a întors, din refugiu, în Frătăuţii Vechi. Cu dorinţa de a deveni geolog ca şi unchiul său Gheorghe Paliuc, în noiembrie 1945 s-a înscris la Facultatea de Ştiinţe, Secţia de Ştiinţe Naturale a Universităţii „Al. I. Cuza” din Iaşi, pe care a absolvit-o în 1949, cu specializarea în geologie (principal) şi biologie (secundar). Examenul de Stat l-a susţinut în iunie 1950.

În timpul studiilor universitare pregătirea geologică a realizat-o cu mari profesori ai universităţii ieşene, personalităţi ale geologiei româneşti: M. Savul şi Gh. Mastacan (Cristalografie şi Mineralogie), Oreste Nechita (Mineralogie şi Petrografie), N. Macarovici, P. Jeanrenaud, P. Ciornei, (Paleontologie, Geologie generală, Stratigrafie, Geologia României).

Cariera didactică şi-a început-o după absolvirea studiilor. Remarcat ca student eminent, cu preocupări îndreptate spre cercetarea geologică, implicat în câteva campanii pe teren alături de profesorii săi, la propunerea profesorului universitar Nicolai Macarovici i s-a oferit un post în cadrul Facultăţii de Ştiinţe. În ianuarie 1950 a fost numit preparator la Catedra de geologie-paleontologie a Facultăţii de Ştiinţe a Universităţii „Al. I. Cuza”. Succesiv, a trecut prin toate gradele didactice universitare: preparator, 17 ianuarie 1950; asistent, 15 noiembrie 1950; şef de lucrări, 1 octombrie 1959; conferenţiar, 25 februarie 1971; profesor universitar, 1 octombrie 1972.

BDD-A32860 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:14 UTC)

În calitate de cadru didactic a predat cursurile: *Geologia României*, la secţiile Geologie, Geochimie şi Geografie (1959–1992), *Petrologia rocilor sedimentare* (1979–1992), *Probleme speciale de Geologia României* (1992–2002), ca profesor consultant, şi *Biostratigrafia terenurilor sedimentare din România* (1996–2002, la Master, specializarea „Studii aprofundate de biostratigrafie"). Pentru buna desfăşurare a lucrărilor practice la primele două cursuri menţionate, a înfiinţat câte un laborator, fiecare dotat cu bogate colecţii de roci, fosile, secţiuni subţiri, hărţi geologice etc.

Din 1960, Liviu Ionesi a activat în Comisia pentru Ocrotirea Naturii, de pe lângă Filiala din Iaşi a Academiei Române, iar în 2001 a fost ales membru în Comisia pentru Ocrotirea Naturii a Academiei Române, unde a răspuns de problemele de geologie. În această calitate a propus şi obţinut înfiinţarea, în judeţul Iaşi, a patru rezervaţii geologice noi: Petrişu-Bohotin, Pârâul Pietrei-Răducăneni, Băiceni-Cotnari şi Şcheia.

Şi-a susţinut teza de doctorat, *Flişul paleogen din bazinul văii Moldovei*, în 1 octombrie 1969, la Universitatea din Iaşi, sub conducerea lui Nicolae Macarovici. Teza, având peste 550 de pagini, a fost publicată, în formă restrânsă, la Editura Academiei Române, în 1971[1].

La recomandarea Senatului Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, a fost numit de Ministerul Educaţiei şi Învăţământului, în 1977, conducător de doctorat în specialitatea Paleontologie şi Stratigrafie. Sub conducerea sa, până în 2006, s-au susţinut 20 de teze de doctorat, dintre care unul din Algeria şi unul din Republica Moldova.

În ianuarie 1990 a contribuit esenţial la reînfiinţarea Catedrei de geologie-paleontologie – înfiinţată de Grigore Cobălcescu, în 1863, şi păstrată de I. Simionescu, I. Atanasiu, N. Macarovici – care, până atunci, făcea parte dintr-o catedră mare alături de Mineralogie-Geochimie şi Geografie. După cum spunea însuşi profesorul, reînfiinţarea Catedrei a fost cea mai importantă realizare a sa de după decembrie 1989. A fost ales, în unanimitate, şef al Catedrei de geologie-paleontologie (în 18 ianuarie 1990), funcţie deţinută până la 1 mai 1991, când a solicitat pensionarea. Din anul universitar 1991/1992 a fost profesor consultant.

Eruditul profesor şi bine cunoscutul geolog a fost implicat activ în transformarea învăţământului geologic românesc într-unul unitar şi de înaltă calitate. După schimbările din 1989, a susţinut introducerea geologiei ca disciplină de studiu la clasele de liceu.

Ca o recunoaştere a contribuţiilor sale deosebite în domeniul ştiinţelor geonomice, în Şedinţa Adunării Generale a Academiei Române din 18 decembrie 1991, profesorul Liviu Ionesi a fost ales membru corespondent, iar în cea din 21 iulie 2003, membru titular al Academiei Române. În această nouă calitate a

[1] Liviu Ionesi, *Flişul paleogen din bazinul văii Moldovei*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1971, 250 p.

BDD-A32860 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:14 UTC)

contribuit la organizarea, în cadrul Secţiei de Ştiinţe Geonomice, unei serii de sesiuni ştiinţifice comemorative şi omagiale dedicate unor mari personalităţi ale geologiei româneşti – Grigore Cobălcescu, Ion Simionescu, Mircea Savul, Ion Băncilă ş. a.

În cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române a coordonat, în calitate de preşedinte, între 1990 şi 1996, Grupul de lucru pentru investigarea ştiinţei şi tehnicii, din 1997 transformat în Colectivul de Ştiinţe Geologice.

A condus, ca preşedinte, Filiala Iaşi a Societăţii Geologice a României, între 1973 şi 2001, când a devenit preşedinte de onoare.

De-a lungul timpului, Liviu Ionesi a activat ca membru în numeroase societăţi ştiinţifice şi de cultură: Societatea Română de Paleontologie; Societatea Internaţională de Paleontologie – Oslo; Societatea Geologică din Republica Moldova; Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii a Academiei Române; Comitetul Naţional al Geologilor din România (vicepreşedinte); Societatea „Răspândirea Ştiinţei şi Culturii"; Societatea „Prietenii Iaşului"; Societatea „Medici şi Naturalişti"; Comisia de evaluare a stării Bisericii „Trei Ierarhi" din Iaşi, de sub egida Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei; Societatea pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina ş. a.

Între 1990 şi 1999 a fost membru în Consiliul Naţional de Atestare a Titlurilor, Diplomelor şi Certificatelor Universitare, a Ministerului Educaţiei şi Cercetării, iar între 1997 şi 1999 a fost preşedintele Comisiei de Geonomie a consiliului menţionat.

Activitatea de cercetare geologică în teren a început-o în 1950, când a devenit colaborator extern, până în 1967, al Comitetului Geologic, ulterior Institutul Geologic din Bucureşti, instituţie care coordona activitatea geologică din România.

Cercetările sale au fost orientate în două mari direcţii: studiul flişului extern (Pânzele de Audia, Tarcău şi Vrancea) din Carpaţii Orientali, şi studiul formaţiunilor sarmaţiene din România, cu abordarea atât a problemelor fundamentale cât şi de geologie economică. S-a ocupat, de asemenea, şi de unele probleme de paleogeografie, ocazional abordând şi alte probleme – Cretacicul, Badenianul şi Paleogenul de pe şelful Mării Negre.

Liviu Ionesi a efectuat cercetări regionale în flişul transcarpatic din Maramureş, în flişul extern carpatic din Munţii Oituzului, Munţii Tarcăului, Obcinile Bucovinei (în special din bazinul văii Moldovei) şi din estul Munţilor Stânişoarei.

Prin cercetările întreprinse, a contribuit substanţial la mai buna cunoaştere a flişului Paleogen – Miocen inferior, fiind între primii geologi români care au pus bazele biostratigrafice acestui interval, prin asociaţii de micro- şi macro-foraminifere, moluşte şi nannoplancton calcaros.

Sub aspect economic, Liviu Ionesi a efectuat, în flişul din Carpaţii Orientali, cercetări asupra resurselor minerale: prospecţiuni pentru hidrocarburi în

BDD-A32860 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:14 UTC)

Maramureş şi în bazinul văii Moldovei – datele obţinute în această zonă au fost utilizate la amplasarea forajului Frasin –, cu întocmirea de hărţi geologice detaliate; studiul bitumolitelor oligocene (ca roci generatoare de hidrocarburi); studiul gresiei de Kliwa (în vederea obţinerii de nisip cuarţos) şi al fosforului din rocile eocene.

Studiile întreprinse au adus date noi – de ordin cartografic, lito- şi biostratigrafic, paleontologic, sedimentologic, tectonic, geochimic şi asupra resurselor minerale utile –, informaţiile fiind luate în considerare la editarea *Hărţii geologice a României* (sc. 1:200 000 şi 1:50 000) şi în explorările pentru hidrocarburi, bitumolite, gresii cuarţoase şi fosfaţi.

Legat de studiul flişului, Liviu Ionesi a iniţiat, la Iaşi, studiul bitumolitelor oligocene, al foraminiferelor mari şi al nannoplanctonului calcaros, organisme fosile cu importanţă biostratigrafică. Paleontologic, a devenit specialist în foraminifere mari, a semnalat asociaţii de bivalve şi gasteropode, necunoscute în flişul paleogen carpatic.

Deşi recunoscut ca specialist în flişul extern din Carpaţii Orientali, începând din anul 1968 s-a ocupat şi de studiul Sarmaţianului. Cercetările, făcute în colaborare cu Bica Ionesi ş. a., se referă la Platforma Moldovenească, Dobrogea de Sud şi molasa pericarpatică, unde a abordat probleme fundamentale şi de geologie economică prin contracte cu I. P. G. S. M. S. Bucureşti şi I. P. E. G./Geomold Câmpulung Moldovenesc.

În ce priveşte Sarmaţianul, Liviu Ionesi a pus în evidenţă, pentru prima dată, prezenţa Volinianului superior în Dobrogea de Sud (zona Negureni-Văleni), a datat depozitele sarmaţiene din molasa pericarpatică (regiunea Viişoara-Brăteşti) la Buglovian-Volinian inferior, a stabilit un nou model lito- şi biostratigrafic pentru Badenianul, Buglovianul şi Volinianul dintre Başeu şi Prut, a demonstrat existenţa unor discontinuităţi între Badenian şi Buglovian şi între Basarabian şi Hersonian ş. a.

Împreună cu Ion Petreuş şi Bica Ionesi a efectuat o serie de cercetări referitoare la resursele minerale – stabilirea zonelor de perspectivă şi a factorilor de prognoză pentru acumulările de nisipuri cuarţoase, gresii, calcare şi argile bentonitice – din partea nordică a Platformei Moldoveneşti (judeţele Suceava şi Botoşani).

Rezultatele cercetărilor desfăşurate între 1996 şi 2005 au fost sintetizate prin elaborarea unei ample monografii referitoare la Sarmaţianul mediu şi superior de pe Platforma Moldovenească (de pe dreapta şi stânga Prutului), în colaborare cu specialişti din Republica Moldova (Liviu Ionesi, Bica Ionesi, Vladimir Roşca, Alexandru Lungu, Viorel Ionesi, *Sarmaţianul mediu şi superior de pe Platforma Moldovenească*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005, 558 p.).

A avut şi preocupări de istoria ştiinţelor geologice din România, relevând aportul unor mari personalităţi (Grigore Cobălcescu, Ion Simionescu, Ion Atanasiu,

BDD-A32860 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:14 UTC)

Mircea David, Theodor Văscăuţeanu, Nicolae Macarovici, Mircea Savul, Orest Mirăuţă, Ion Băncilă).

Activitatea de cercetare – fundamentală şi practică – a fost concretizată în peste 180 de lucrări publicate şi 30 de rapoarte geologice, la care se adaugă volumele *Flişul Paleogen din bazinul văii Moldovei* (1971); împreună cu V. Mutihac (prof. dr. la Universitatea din Bucureşti), tratatul *Geologia României* (1974), distins cu medalia de bronz la Expoziţia de carte de la Moscova; *Obcinile Bucovinei*, cu prof. dr. N. Barbu de la Universitatea din Iaşi (1987); *Geologia unităţilor de platformă şi a Orogenului nord-dobrogean* (1994); *Sculptori în piatra timpului. Geologia ieşeană şi alţi geologi români* (apărută postum, în 2007).

Ca semne ale recunoaşterii activităţii, Liviu Ionesi a fost recompensat cu: Premiul Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi (1959) şi Premiul Ministerului Învăţământului (1962), ambele pentru activitatea ştiinţifică; Premiul „Grigore Cobălcescu" al Academiei Române pentru monografia *Flişul paleogen din bazinul văii Moldovei* (1971).

În 25 septembrie 1997, Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi i-a conferit titlul de *Profesor Emeritus*, iar în 2 martie 1999, Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava i-a acordat titlul de *Doctor Honoris Causa*. Cu prilejul Centenarului Geografiei de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi (octombrie 2004), a primit Diploma de excelenţă.

A fost autorul a numeroase articole ştiinţifice, studii şi rapoarte geologice, lucrări de istoria ştiinţelor geologice[2], publicate în reviste de specialitate româneşti şi străine, dintre care amintim: „Analele ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", „Buletinul Institutului Politehnic «Gh. Asachi» din Iaşi", „Studii şi cercetări ştiinţifice" (Institutul Pedagogic Bacău), „Anuarul Muzeului de Ştiinţe Naturale" şi „Lucrările Staţiunii de Cercetări «Stejarul»" (Piatra Neamţ), „Memoriile Secţiei Ştiinţifice" şi „Studii şi cercetări de geologie, geofizică, geografie" (Geologie), „Revue Roumaine de Géologie et Géographie" (Academia Română), „Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Geologia" şi „Acta Palaeontologica Romaniae" (Cluj-Napoca), „Acta Geologicae Academiae Scientiarum Hungaricae" (Budapesta), revista „Analele Bucovinei" a Institutului „Bucovina" din Rădăuţi, din al cărei colegiu de redacţie a făcut parte, ş. a.

Academicianul Liviu Ionesi a susţinut, alături de academicienii Radu Grigorovici, Cristofor Simionescu, Vladimir Trebici şi Gheorghe Platon, de D. Vatamaniuc (membru de onoare al Academiei Române), de profesorul Vasile Precup, avocatul Radu Economu, Mircea Irimescu ş. a. înfiinţarea, la Rădăuţi, în 1992, a Centrului pentru Studierea Problemelor Bucovinei – subordonat atunci Filialei Iaşi a Academiei Române –, astăzi Institutul „Bucovina" al Academiei Române.

---

[2] Lista lucrărilor ştiinţifice publicate de academicianul Liviu Ionesi poate fi consultată în volumul *Academicianul Liviu Ionesi. O viaţă dedicată geologiei*, volum editat de Bica Ionesi, cuvânt înainte de M. Şaramet şi V. Ionesi, Iaşi, Editura Universităţii "A. I. Cuza", 2010, p. 227–246.

BDD-A32860 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:14 UTC)

După ieşirea la pensie şi-a continuat activitatea ca profesor consultant, situaţie în care s-a ocupat intens de îndrumarea doctoranzilor, studenţilor de la Master şi Studii Aprofundate şi a tinerelor cadre didactice. Oricând, de la profesorul Liviu Ionesi, primeai un sfat, o idee, o informaţie bibliografică, rămânând, în acelaşi timp, un critic sever şi corect.

De-a lungul timpului a luptat pentru menţinerea prestigiului Secţiei de Geologie de la Iaşi, a fost un pilon de neînfrânt în momentele dificile prin care a trecut învăţământul şi cercetarea geologică în cadrul Universităţii din Iaşi, a sprijinit şi îndrumat pe toţi membrii Catedrei de geologie-paleontologie, tineri sau mai în vârstă, foştii săi studenţi, ulterior colegi de catedră şi colaboratori.

Caracterul echilibrat, sobru şi intransigent precum şi competenţa profesională a academicianului şi profesorului Liviu Ionesi l-au făcut să fie un model pentru alţi cercetători, un simbol al perseverenţei în muncă, al corectitudinii şi cinstei în cercetarea ştiinţifică. Pentru toţi, el a reprezentat „Profesorul”.

În 26 mai 2005, în Aula Filialei Iaşi a Academiei Române a avut loc sărbătorirea academicianului Liviu Ionesi la împlinirea vârstei de 80 de ani. Cei prezenţi la acest moment aniversar au omagiat cercetătorul de excepţie, profesorul devotat, întreaga personalitate a acestuia închinată ştiinţei geologice româneşti. Spunea academicianul atunci, în răspunsul său: „Fiecare dintre noi avem păreri foarte bune despre ce am realizat, dar există un judecător suprem – timpul – prin sita căruia se triază totul. După dispariţia noastră, putem dăinui doar prin realizări sau vom trece în anonimat”[3].

S-a stins din viaţă la 16 decembrie 2006, după o lungă suferinţă fizică.

Viaţa academicianului Liviu Ionesi a fost una de dăruire totală domeniului ştiinţific în care a creat şi a întrunit toate trăsăturile unei personalităţi exemplare care a binemeritat pentru înzestrările şi înfăptuirile sale.

Moştenirea ştiinţifică a academicianului Liviu Ionesi, concretizată în numeroase cărţi şi monografii, rapoarte geologice, tratate şi sinteze, toate privind geologia României, nu a fost numai rezultatul inteligenţei native, ci şi al perseveranţei sale, al pasiunii profesionale şi a multor momente dificile prin care a trecut de-a lungul vieţii sale.

[3] *Răspunsul acad. Liviu Ionesi la aniversarea vârstei de 80 de ani*, în „Academica” (serie nouă), Bucureşti, anul XV, nr. 40, iulie 2005, p. 38.

BDD-A32860 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:14 UTC)